

VALTIONAVUSTUKSEN HAKEMINEN KOULUTUKSELLISEN TASA-ARVON VAHVISTAMISEKSI VARHAISKASVATUKSESSA 2022

174/2.21.213/2022

Hyvinvointilautakunta 19.01.2022 § 13

toimialajohtaja Juha Valta (puhelin 044 4970 400):

Opetus- ja kulttuuriministeriö julistaa haettavaksi valtion erityisavustusta koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023. Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 28 000 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentilta 29.10.20. Valtion erityisavustus myönnetään varhaiskasvatuksen järjestäjälle hakemuksen perusteella käytettäväksi vuosina 2022-2023.

Valtion erityisavustusta myönnetään enintään 80 % kokonaismenoista, joten oma-rahoitusosuus on vähintään 20 %.

Haku koskee kuntia ja kuntayhtymiä, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Kunnat voivat sisällyttää yksityiset palveluntuottajat hakemukseensa. Hakuaika on alkanut 13.1.2022 ja päättyy 17.2.2022 klo 16.15. Päätökset pyritään tekemään alkuvuodesta 2022.

Valtionavustuksen taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman tavoite siitä, että sivistys, koulutus ja osaaminen muodostavat yhteiskunnan perustan jatkossakin. Varhaiskasvatuksessa luodaan pohja myöhemmälle oppimiselle. Laadukas ja tasa-arvoinen varhaiskasvatus on suomalaisen hyvinvointivaltion kivijalka, jonka perustana on kyky tasoittaa perhetaustasta johtuvien erojen merkitystä lapsen oppimiseen ja hyvinvointiin. Hallitusohjelman mukaisesti varmistetaan tasavertaiset mahdollisuudet yksilöllisillä ja entistä joustavimmilla oppimispoluilla, positiivisen diskriminaation rahoituksella ja riittävällä tuella. Käynnissä oleva koronaepidemia on pitkittyttyään lisännyt koulutukselliseen tasa-arvoon liittyviä haasteita.

Varhaiskasvatuksen merkitystä lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin edistäjänä vahvistetaan. Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen kuntien sisällä alueellisesti ja kuntien välillä, vahvistetaan lapsen oppimisen tukea sekä sukupuolesta tai maahanmuuttajataustasta johtuvia oppimiseroja.

Valtionavustus on oleellinen osa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmaa. Vuosina 2020-2022 Oikeus Oppia -kehittämisohjelman puitteissa vahvistetaan laatua ja tasa-arvoa varhaiskasvatuksessa yhteensä 155 miljoonalla eurolla ja perusopetuksessa yhteensä 232 miljoonalla eurolla.

Valtionavustus on tarkoitettu varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen.

Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata lisää varhaiskasvatuksen henkilöstöä: opettajia, erityisopettajia, sosionomeja, lastenhoitajia tai avustajia sekä pienentää lapsiryhmien kokoa esimerkiksi ryhmissä, joissa on tukea tarvitsevia lapsia.

Valtion erityisavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Kunnat voivat sisällyttää yksityiset palveluntuottajat hakemukseensa.

Valtion erityisavustus myönnetään varhaiskasvatuksen järjestäjäkohtaisesti, hakemuksen perusteella, käytettäväksi vuosina 2022-2023. Valtion erityisavustusta voidaan myöntää valtionavustuksen hakukriteerit täyttävälle varhaiskasvatuksen järjestäjälle.

Esiopetus ei sisälly tähän avustukseen, mutta kunnat ja kuntayhtymät voivat hakea esiopetukseen erityisavustusta esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen suunnatussa haussa.

Valtionavustusta ei voi käyttää toimintaan, jolla varhaiskasvatuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa.

- Hakemuksessa tulee olla varhaiskasvatuksen järjestäjän suunnitelma avustuksen aiotusta käytöstä.
- Varhaiskasvatuksen järjestäjä sitoutuu toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriölle tarvittavat tiedot mahdollista valtakunnallista seurantatutkimusta varten.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää varhaiskasvatuksessa seuraaviin toimiin:

- lisähenkilöstön palkkaamiseen (varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi, lastenhoitaja tai avustaja)
- lapsiryhmien kokojen pienentämiseen

Valtion erityisavustuksen määräytymiseen opetuksen järjestäjälle vaikuttavat seuraavat indikaattorit:

- 30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta
- työttömyysaste
- vieraskielisen väestön osuus
- maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä olleet lapset

[Tilastokeskuksen tuottamat viimeisimmät indikaattorit](#)

Sähköisellä hakulomakkeella ilmoitetaan varhaiskasvatusjärjestäjän nimi, jolle avustusta haetaan. Lisäksi hakemuksessa vastataan kysymyksen:

1. Kuinka paljon lapsia on maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä (tarkoitetaan lapsia, joilta maksua ei peritä koska se on alle minimin 27 €/kk)? Huom. tähän ei kuitenkaan ilmoiteta maksuttomassa 5-vuotiaiden kokeilussa mukana olevia lapsia. Tarkemmat ohjeet hakulomakkeella.

Erityisavustus myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Valtion erityisavustusta ei voi käyttää

- toimintaan tai kohteeseen, johon on samalle ajankohdalle myönnetty jo valtion erityisavustusta. Valtion erityisavustuksella voidaan kuitenkin jatkaa aiemmin aloitettua, erityisavustuksella toteutettua vastaavaa toimintaa, joka täyttää yllämainitut kriteerit.
- samanaikaisesti käytettäväksi vastaavan, aikaisemmille vuosille myönnetyn avustuksen, kanssa;
- toimintaan, jolla opetuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa.

Mikäli kunta lomauttaa varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatushenkilöstöä, tulee rahoitus palauttaa opetus- ja kulttuuriministeriöön siltä osin, kun lomautuksen vaikutukset kohdistuvat tasa-arvorahaa käyttävän ryhmän toimintaan. Lomautusta koskevat palautukset tulee tilittää opetus- ja kulttuuriministeriöön avustuksen käyttöä koskevan selvityksen yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Varhaiskasvatuksen esitys haettavaksi valtionavustukseksi on neljä lasten hoitajaa, joiden palkkakustannukset ovat yhteensä 106 000 €. Haettavan valtion avustuksen määrä on 84 800 € ja kunnan omavastuuosuus 21 200 €.

TOIMIALAJOHTAJAN ESITYS: Hyvinvointilautakunta päättää hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edis-

täviin toimenpiteisiin ja varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023 neljän lastenhoitajan palkkaamiseen. Palkkakustannukset ovat yhteensä 106 000 €, josta haettavan valtionosuuden määrä on 84 800 € ja kunnan omavastuuosuus 21 200 €.

KÄSITTELY: Kokouksen alussa varhaiskasvatusjohtaja Anu Vartiainen selosti varhaiskasvatuksen hakemusta. Toimialajohtaja selosti asiaa.

PÄÄTÖS: Hyvinvointilautakunta hyväksyi toimialajohtajan esityksen yksimielisesti.
